

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

องค์ความรู้และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง งานวิจัยเรื่อง ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการสำเร็จ การศึกษาของนักศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าประกอบด้วยปัจจัยหลายประเด็น อันได้แก่ นักศึกษา ครูผู้สอน สิ่งแวดล้อมสนับสนุนการเรียนรู้ นโยบายผู้บริหารและวิธีการจัดการเรียนการสอน โดยได้นำเสนอรายละเอียด ดังนี้

- 2.1 การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 – 2561)
- 2.2 หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
- 2.3 กระบวนการจัดการเรียนรู้
- 2.4 บทบาทหน้าที่ กศน. ตำบล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 2.5 การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 – 2561)

การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552 – 2561) รัฐบาลได้ให้ความสำคัญเรื่อง การศึกษาและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบโดยมุ่งเน้นการพัฒนา คุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาการ เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อให้คนไทยได้ เรียนรู้ตลอดชีวิตทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และ การศึกษาตามอัธยาศัยอย่างมี คุณภาพในทุกระดับ และทุกประเภทการศึกษา ให้บรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ “คนไทยได้เรียนรู้ตลอด ชีวิตอย่างมีคุณภาพ ” โดยเฉพาะได้ดำเนินการจัดให้มีศูนย์การเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อการเรียนรู้ ที่เหมาะสมในทุกพื้นที่เพิ่มเติมระบบการศึกษาให้รองรับการเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริง กระทรวงศึกษาธิการโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (จурินทร์ ลักษณะวิศิษฏ์) ในขณะนั้นได้ ให้ความสำคัญในเรื่องดังกล่าวจึงได้มีนโยบายให้มีการจัดตั้ง กศน. ตำบล ขึ้นเป็นศูนย์การเรียนรู้ระดับ ตำบลยุคใหม่ที่มีเครื่องมือที่ทันสมัยในการดำเนินงานโดยการผลักดันงบประมาณโครงการไทยเข้มแข็ง ให้แก่ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนหรือ กศน. ตำบล และได้มอบให้สำนักงาน กศน. เร่งรัดพัฒนาและเดินทางไปสู่ความเป็นศูนย์การเรียนรู้การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของชุมชน เพื่อให้ ประชาชนทั่วประเทศได้มีพลังแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตไม่มีที่สิ้นสุดตามนโยบายของกระทรวง ศึกษาธิการอย่างแท้จริง

บทบาทและภารกิจที่สำคัญของ กศน.ตำบล มีดังนี้

1. จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้กับประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ในชุมชนอย่างน้อยปีงบประมาณละ 500 คน โดยจำแนกเป็นรายกิจกรรม ดังนี้

- 2.1 การศึกษานอกระบบ 260 คน ประกอบด้วย
 - 2.1.1 การศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 60 คน
 - 2.1.2 การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ จำนวน 20 คน
 - 2.1.3 การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต จำนวน 20 คน

- 1.1.4 การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน จำนวน 60 คน
- 1.1.5 กระบวนการเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 100 คน
- 1.2 การศึกษาตามอัธยาศัย จำนวน 300 คน
2. สร้างและขยายภาคีเครือข่ายเพื่อการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในชุมชน
 3. ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยใน ชุมชนร่วมกับภาคีเครือข่าย ทั้งในแง่ของความเข้มแข็งและความต่อเนื่องในการมีส่วนร่วมและศักยภาพในการจัดกิจกรรม
 4. จัดทำระบบข้อมูล สถิติ สารสนเทศ เกี่ยวกับประชากรกลุ่มเป้าหมายและผลการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยทั้งระดับชุมชนหรือระดับจุลภาค ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และภาพรวมระดับประเทศที่สำนักงาน กศน.กำหนด
 5. จัดทำแผนงาน โครงการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยประจำปีงบประมาณ เพื่อจัดกิจกรรมให้กับประชาชนกลุ่มเป้าหมายและชุมชน และพัฒนางาน กศน.ตามกรอบ จุดเน้นการดำเนินงานของ กศน. กศน.จังหวัด และ กศน.อำเภอที่สังกัด ตามลำดับ เพื่อการสนับสนุนงบประมาณจาก กศน. อำเภอ
 6. ประสานและเชื่อมโยงการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และภาคีเครือข่ายในตำบล โดยมีการประสานแผนการดำเนินงานภายในตำบลที่รับผิดชอบตามกรอบจุดเน้นการดำเนินงานบนพื้นฐานของความเป็นเอกภาพด้านนโยบายและความหลากหลายในการปฏิบัติ
 7. พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในควมรับผิดชอบตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อรับรองการประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษาของ กศน.อำเภอที่สังกัด
 8. รายงานผลการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยต่อ กศน.อำเภอที่สังกัดตามแผนหรือข้อตกลงที่กำหนดไว้
 9. ปฏิบัติภารกิจอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายจาก กศน.อำเภอ สำนักงาน กศน.จังหวัด หรือสำนักงาน กศน. ที่กฎหมายกำหนด

2.2 หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2.2.1 ความเป็นมาของหลักสูตร

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 49 กำหนดว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่า 12 ปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ และมาตรา 80 ได้กำหนดเป็นนโยบายด้านการศึกษาว่า ต้องดำเนินการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน การจัดการศึกษาในทุกกระดับและทุกรูปแบบ ให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ ซึ่งกฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ กำหนดให้มีการส่งเสริมการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัยและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 15 กำหนดนิยามการศึกษานอกระบบเป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนด จุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลา ของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็น

เงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่มเป้าหมาย ดังนั้นการพัฒนาหลักสูตรการศึกษา นอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงเป็นการพัฒนาหลักสูตรที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของบุคคลที่อยู่นอกโรงเรียน ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ และประสบการณ์จากการทำงานและการประกอบอาชีพ โดยกำหนดสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ให้มีความสำคัญกับการพัฒนากลุ่มเป้าหมายด้านจิตใจ ให้มีคุณธรรม ควบคู่ไปกับการพัฒนาการเรียนรู้ สร้างภูมิคุ้มกัน สามารถจัดการกับองค์ความรู้ ทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่น และเทคโนโลยี เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา สร้างภูมิคุ้มกันตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงรวมทั้งคำนึงถึงธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้เรียน ที่อยู่นอกระบบโรงเรียน และสอดคล้องกับสภาพ เศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีและการสื่อสาร

2.2.2 ปรัชญา

หลักสูตรศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ยึดปรัชญา “คิดเป็น” มาใช้ในการจัดการศึกษา ปรัชญา “คิดเป็น” อยู่บนพื้นฐานความคิดที่ว่า ความต้องการของแต่ละบุคคลไม่เหมือนกันแต่ทุกคนมีจุดรวมของความต้องการที่เหมือนกัน คือทุกคนต้องการความสุข คนเราจะมีความสุขเมื่อตัวเรามีความรู้ทางวิชาการ สังคมและสิ่งแวดล้อม ผลสมกลมกลืนกันได้ก็จะมีความสุข โดยคิดแบบพอเพียง พอประมาณ ไม่มากไม่น้อย เป็นทางสายกลาง สามารถอธิบายได้ด้วยเหตุผล

กระบวนการเรียนรู้ ตามปรัชญา “คิดเป็น” มีผู้เรียนสำคัญที่สุด โดยครูจะเป็นเพียงผู้จัดโอกาส กระตุ้นให้ผู้เรียนคิด วิเคราะห์ ปัญหาหรือความต้องการ มีการเรียนรู้จากข้อมูลจริงและตัดสินใจบนฐานข้อมูลที่เพียงพอและเชื่อถือได้ คือ ข้อมูลตนเอง วิชาการ ชุมชน สังคมและสิ่งแวดล้อม ถ้าหากสามารถทำให้ปัญหาหายไป กระบวนการก็ยุติลง ถ้ายังไม่พอใจแสดงว่ายังมีปัญหาอยู่ ก็จะเริ่มกระบวนการพิจารณาทางเลือกใหม่อีกครั้ง กระบวนการนี้จะยุติลงเมื่อบุคคลพอใจและมีความสุข

2.2.3 หลักการ

หลักสูตรศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดหลักการไว้ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นด้านสาระการเรียนรู้ เวลาเรียน และการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นการบูรณาการเนื้อหาให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต ความแตกต่างระหว่างบุคคล และชุมชน สังคม
2. ส่งเสริมให้มีการเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้พัฒนาและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยตระหนักว่าผู้เรียนมีความสำคัญ สามารถพัฒนาตนเองได้ตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ
4. ส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

2.2.4 จุดหมาย

หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีสติปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีศักยภาพในการประกอบอาชีพและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องซึ่งเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ต้องการ จึงกำหนดจุดหมายดังต่อไปนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงามและสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข
2. มีความรู้พื้นฐานสำหรับการดำรงชีวิต และการเรียนรู้ต่อเนื่อง
3. มีความสามารถในการประกอบสัมมาอาชีพให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดและตามทันความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง
4. มีทักษะการดำเนินชีวิตที่ดี และสามารถจัดการกับชีวิต ชุมชน สังคมได้อย่างมีความสุขตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
5. มีความเข้าใจประวัติศาสตร์ชาติไทย ภูมิใจในความเป็นไทยโดยเฉพาะ ภาษา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย ความเป็นพลเมืองดี ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนา ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
6. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
7. เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ สามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้และบูรณาการความรู้มาใช้ในการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ

2.2.5 กลุ่มเป้าหมาย

ประชาชนทั่วไปที่ไม่อยู่ในระบบโรงเรียน

2.2.6 โครงสร้าง

เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามหลักการ จุดหมาย และมาตรฐานการเรียนรู้ ที่กำหนดไว้ ให้สถานศึกษาและภาคีเครือข่ายมีแนวปฏิบัติในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา จึงได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ไว้ดังนี้

1. ระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา แบ่งออกเป็นออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้คือ

1.1 ระดับประถมศึกษา

1.2 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

1.3 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ประกอบด้วย 5 สาระ ดังนี้

1. สาระทักษะการเรียนรู้ เป็นสาระเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง การใช้แหล่งเรียนรู้ การจัดการความรู้ การคิดเป็นและการวิจัยอย่างง่าย

2. สาระความรู้พื้นฐาน เป็นสาระเกี่ยวกับภาษาและการสื่อสาร คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี

3. สาระการประกอบอาชีพ เป็นสาระเกี่ยวกับการมองเห็นช่องทางและการตัดสินใจประกอบอาชีพ ทักษะในอาชีพ การจัดการอาชีพอย่างมีคุณธรรมและการพัฒนาอาชีพให้มั่นคง

4. สาระทักษะการดำเนินชีวิต เป็นสาระเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สุขภาพอนามัยและความปลอดภัยในการดำเนินชีวิต ศิลปะและสุนทรียภาพ

5. สารระการพัฒนาสังคม เป็นสาระที่เกี่ยวกับภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การเมืองการปกครอง ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี หน้าที่พลเมือง และการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม

3. กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต

กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม

4. มาตรฐานการเรียนรู้

หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนด มาตรฐานการเรียนรู้ ตามสาระการเรียนรู้ทั้ง 5 สาระที่เป็นข้อกำหนดคุณภาพของผู้เรียน ดังนี้

1. มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละสาระการเรียนรู้เมื่อผู้เรียนเรียนจบหลักสูตร การศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2. มาตรฐานการเรียนรู้ระดับ เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละสาระการเรียนรู้เมื่อผู้เรียนเรียนจบในแต่ละระดับตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551

5. เวลาเรียน

ในแต่ละระดับใช้เวลาเรียน 4 ภาคเรียน ยกเว้นกรณีที่มีการเทียบโอนผลการเรียนทั้งนี้ ผู้เรียนต้องลงทะเบียนเรียนในสถานศึกษาอย่างน้อย 1 ภาคเรียน

6. หน่วยกิต

ใช้เวลาเรียน 40 ชั่วโมง มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต

7. โครงสร้างหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประกอบด้วย

1) สาระการเรียนรู้ 5 สาระคือ ทักษะการเรียนรู้ ความรู้พื้นฐาน การประกอบอาชีพ ทักษะการดำเนินชีวิต และการพัฒนาสังคม

2) จำนวนหน่วยกิตในแต่ละระดับ ดังนี้

2.1) ระดับประถมศึกษา ไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต แบ่งเป็นวิชาบังคับ 36 หน่วยกิต และวิชาเลือกไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต

2.2) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ไม่น้อยกว่า 56 หน่วยกิต แบ่งเป็นวิชาบังคับ 40 หน่วยกิต และวิชาเลือกไม่น้อยกว่า 16 หน่วยกิต

2.3) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ไม่น้อยกว่า 76 หน่วยกิต แบ่งเป็นวิชาบังคับ 44 หน่วยกิต และวิชาเลือกไม่น้อยกว่า 32 หน่วยกิต

3) ผู้เรียนต้องทำกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับละไม่น้อยกว่า 200 ชั่วโมง

ตารางที่ 2.1 โครงสร้างหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

สาระการเรียนรู้	จำนวนหน่วยกิต					
	ประถมศึกษา		มัธยมศึกษาตอนต้น		มัธยมศึกษาตอนปลาย	
	วิชาบังคับ	วิชาเลือก	วิชาบังคับ	วิชาเลือก	วิชาบังคับ	วิชาเลือก
1. ทักษะการเรียนรู้	5	2	5	2	5	8
2. ความรู้พื้นฐาน	12	8	16	10	20	16
3. การประกอบอาชีพ	8	-	8	1	8	1
4. ทักษะการดำเนินชีวิต	5	-	5	1	5	3
5. การพัฒนาสังคม	6	2	6	2	6	4
รวม	36	12	40	16	44	32
	48 หน่วยกิต		56 หน่วยกิต		76 หน่วยกิต	
กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต	200 ชั่วโมง		200 ชั่วโมง		200 ชั่วโมง	

ที่มา : ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2552)

1. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประกอบด้วยสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ดังนี้

1) สาระทักษะการเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 มาตรฐาน

มาตรฐานที่ 1.1 มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง

มาตรฐานที่ 1.2 มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและเจตคติที่ดีต่อการใช้แหล่งเรียนรู้

มาตรฐานที่ 1.3 มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและเจตคติที่ดีต่อการจัดการความรู้

มาตรฐานที่ 1.4 มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและเจตคติที่ดีต่อการคิดเป็น

มาตรฐานที่ 1.5 มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและเจตคติที่ดีต่อการวิจัยอย่างง่าย

2) สาระความรู้พื้นฐาน ประกอบด้วย 2 มาตรฐาน ดังนี้

มาตรฐานที่ 2.1 มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะพื้นฐานเกี่ยวกับภาษาและการสื่อสาร

มาตรฐานที่ 2.2 มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะพื้นฐานเกี่ยวกับคณิตศาสตร์

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

- 3) สารระการประกอบอาชีพ ประกอบด้วย 4 มาตรฐาน ดังนี้
- มาตรฐานที่ 3.1 มีความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติที่ดีในงานอาชีพ มองเห็นช่องทาง และตัดสินใจประกอบอาชีพได้ตามความต้องการ และศักยภาพของตนเอง
- มาตรฐานที่ 3.2 มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะในอาชีพที่ตัดสินใจเลือก
- มาตรฐานที่ 3.3 มีความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดการอาชีพอย่างมีคุณธรรม
- มาตรฐานที่ 3.4 มีความรู้ ความเข้าใจ ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคง
- 4) สารระการทักษะการดำเนินชีวิต ประกอบด้วย 3 มาตรฐาน ดังนี้
- มาตรฐานที่ 4.1 มีความรู้ ความเข้าใจ เจตคติที่ดีเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม
- มาตรฐานที่ 4.2 มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและเจตคติที่ดีเกี่ยวกับการดูแล ส่งเสริม สุขภาพอนามัยและความปลอดภัยในการดำเนินชีวิต
- มาตรฐานที่ 4.3 มีความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติที่ดีเกี่ยวกับศิลปะและสุนทรียภาพ
- 5) สารระการพัฒนาสังคม ประกอบด้วย 4 มาตรฐาน ดังนี้
- มาตรฐานที่ 5.1 มีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญเกี่ยวกับ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การเมือง การปกครอง สามารถนำมาปรับใช้ในการ ดำรงชีวิต
- มาตรฐานที่ 5.2 มีความรู้ ความเข้าใจ เห็นคุณค่าและสืบทอดศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข
- มาตรฐานที่ 5.3 ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย มีจิตสาธารณะ เพื่อความสงบสุขของสังคม
- มาตรฐานที่ 5.4 มีความรู้ ความเข้าใจ เห็นความสำคัญของหลักการพัฒนา และสามารถพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน/สังคม
- หมายเหตุ** สารระการเรียนรู้ความรู้พื้นฐาน มาตรฐานที่ 2.1 มีความรู้ความเข้าใจทักษะ พื้นฐานเกี่ยวกับภาษาและการสื่อสาร ซึ่งภาษาในมาตรฐานนี้หมายถึง ภาษาไทย และ ภาษาต่างประเทศ

2.3 กระบวนการจัดการเรียนรู้

2.3.1 วิธีการจัดการเรียนรู้

การศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีวิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายดังนี้

- 1) การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนกำหนดแผนการเรียนรู้ของตนเอง ตามรายวิชาที่ลงทะเบียนเรียน โดยมีครูเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำในการการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ภูมิปัญญา ผู้รู้ และสื่อต่าง ๆ
- 2) การเรียนรู้แบบพบกลุ่ม เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดให้ผู้เรียนมาพบกันโดยมีครูเป็นผู้ดำเนินการให้เกิดกระบวนการกลุ่ม เพื่อให้มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และหาข้อสรุปร่วมกัน
- 3) การเรียนรู้แบบทางไกล เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้จากสื่อต่าง ๆ โดยที่ผู้เรียนและครูจะสื่อสารกันทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นส่วนใหญ่ หรือถ้ามีความจำเป็นอาจพบกันเป็นครั้งคราว
- 4) การเรียนรู้แบบชั้นเรียน เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่สถานศึกษากำหนดรายวิชา เวลาเรียน และสถานที่ที่ชัดเจน ซึ่งวิธีการจัดการเรียนรู้เหมาะสำหรับผู้เรียนที่มีเวลามาเข้าชั้นเรียน

5) การเรียนรู้ตามอรรถาธิบาย เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามความต้องการ และความสนใจ จากสื่อเอกสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือจากการฝึกปฏิบัติตามแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ แล้วนำความรู้และประสบการณ์มาเทียบโอนเข้าสู่หลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

6) การเรียนรู้จากการทำโครงการ เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนกำหนดเรื่องโดยสมัครใจตามความสนใจ ความต้องการ หรือสภาพปัญหา ที่จะนำไปสู่การศึกษาค้นคว้า ทดลอง ลงมือปฏิบัติจริง และมีการสรุปผลการดำเนินการตามโครงการ โดยมีครูเป็นผู้ให้คำปรึกษา แนะนำ อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ และกระตุ้นเสริมแรงให้เกิดการเรียนรู้

7) การเรียนรู้รูปแบบอื่น ๆ สถานศึกษาสามารถออกแบบวิธีการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบ อื่น ๆ ได้ตามความต้องการของผู้เรียน

วิธีการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวข้างต้น สถานศึกษาและผู้เรียนร่วมกันกำหนดวิธีเรียนโดยเลือกเรียนวิธีใดวิธีหนึ่ง หรือหลายวิธีก็ได้ขึ้นอยู่กับความยากง่ายของเนื้อหา และสอดคล้องกับวิถี ชีวิต และการทำงานของผู้เรียน โดยขณะเดียวกันสถานศึกษาสามารถจัดให้มีการสอนเสริมได้ทุกวิธีเรียน เพื่อเติมเต็มความรู้ให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้

2.3.2 การจัดกระบวนการเรียนรู้

การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนสู่ความเป็นคน “คิดเป็น” โดยเน้นพัฒนาทักษะการแสวงหาความรู้ ประยุกต์ใช้ความรู้ และสร้างองค์ความรู้สำหรับตนเอง และชุมชน สังคม ซึ่งกำหนดการจัดกระบวนการเรียนรู้ กศน. หรือ ONIE MODEL ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่จัดขึ้นอย่างเป็นระบบตามปรัชญา “คิดเป็น” ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดสภาพ ปัญหา ความต้องการในการเรียนรู้ (O: Orientation)

ขั้นที่ 2 แสวงหาข้อมูลและจัดการเรียนรู้ (N: New ways of learning)

ขั้นที่ 3 ปฏิบัติและนำไปประยุกต์ใช้ (I: Implementation)

ขั้นที่ 4 ประเมินผลการเรียนรู้ (E: Evaluation)

ขั้นที่ 1 กำหนดสภาพ ปัญหา ความต้องการในการเรียนรู้ (O : Orientation)

เป็นการเรียนรู้จากสภาพ ปัญหา หรือความต้องการของผู้เรียน และชุมชน สังคม โดยให้เชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิม และสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร

ขั้นตอนการเรียนรู้

1) ครูและผู้เรียนร่วมกันกำหนดสภาพ ปัญหา ความต้องการในการเรียนรู้ ซึ่งอาจจะได้มาจากสถานการณ์ในขณะนั้น หรือเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง หรือเป็นประเด็นที่กำลังขัดแย้ง และกำลังอยู่ในความสนใจของชุมชน ซึ่งจะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนกระตือรือร้นที่คิดจะหาทางออกของปัญหา หรือความต้องการนั้น

2) ทำความเข้าใจกับสภาพ ปัญหา ความต้องการในสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ โดยดึงความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้เรียน เน้นการมีส่วนร่วม มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สะท้อนความคิดและอภิปราย โดยให้เชื่อมโยงกับความรู้ใหม่

3) วางแผนการเรียนรู้ที่เหมาะสม โดยกิจกรรมการเรียนรู้ที่กำหนดสามารถมองเห็นแนวทางในการค้นพบความรู้หรือคำตอบได้ด้วยตนเอง

ขั้นที่ 2 ขั้นแสวงหาข้อมูลและจัดการเรียนรู้ (N : New ways of learning)

การแสวงหาข้อมูล และจัดการเรียนรู้ โดยศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ และรวบรวมข้อมูลของตนเอง ข้อมูลของชุมชน สังคม และข้อมูลทางวิชาการ จากสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายมีการระดมความคิดเห็น วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล และสรุปเป็นความรู้

ขั้นตอนการเรียนรู้

- 1) ผู้เรียนแสวงหาความรู้ตามแผนการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ โดยเน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ กระบวนการกลุ่ม ศึกษาจากผู้รู้ / ภูมิปัญญาและวิธีอื่น ๆ ที่เหมาะสม
- 2) ครูและผู้เรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสรุปความรู้เบื้องต้น โดยใช้คำถามปลายเปิดในการชวนคิด ชวนคุย เป็นเครื่องมือ ด้วยกระบวนการการระดมสมอง สะท้อนความคิดและอภิปราย
- 3) ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อประเมินความเป็นไปได้โดยวิธีต่าง ๆ เช่น การทดลอง การทดสอบ การตรวจสอบกับผู้รู้

ขั้นที่ 3 การปฏิบัติและนำไปประยุกต์ใช้ (I: Implementation)

นำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติ และประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ เหมาะสมกับวัฒนธรรมและสังคม

ขั้นตอนการเรียนรู้

ผู้เรียนปฏิบัติตามขั้นตอน โดยสังเกตปรากฏการณ์ จดบันทึก และสรุปผล เก็บรวบรวมไว้ในแฟ้มสะสมงานระหว่างดำเนินการต้องมีการตรวจสอบหาข้อบกพร่องและรวบรวมไว้ในแฟ้มสะสมงาน

ขั้นที่ 4 การประเมินผลการเรียนรู้ (E: Evaluation)

ประเมิน ทบทวน แก้ไขข้อบกพร่อง ผลจากการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้แล้วสรุปเป็นความรู้ใหม่ พร้อมกับเผยแพร่ผลงาน

ขั้นตอนการเรียนรู้ ครู และผู้เรียนนำแฟ้มสะสมงาน และผลงานที่ได้จากการปฏิบัติมาใช้เป็นสารสนเทศในการประเมินคุณภาพการเรียนรู้

- 1) ครูและผู้เรียนร่วมกันสร้างเกณฑ์การประเมินคุณภาพการเรียนรู้
- 2) ครู ผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้องร่วมกันประเมิน พัฒนาการเรียนรู้ให้เป็นไปตามเกณฑ์คุณภาพการเรียนรู้

การจัดกระบวนการเรียนรู้ ทั้ง 4 ขั้นตอนเป็นวงจรของกระบวนการเรียนรู้ ตามปรัชญาคิดเป็น ซึ่งสถานศึกษาสามารถปรับใช้ ขั้นตอนการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมตามสภาพของรายวิชา หรือเงื่อนไขอื่น ๆ ตามความต้องการของผู้เรียน

2.3.3 สื่อการเรียนรู้

ในการจัดการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยการใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อบุคคล ภูมิปัญญา แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ชุมชนและแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ผู้เรียน ครู สามารถพัฒนาสื่อการเรียนรู้ขึ้นเองหรือนำสื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่ใกล้ตัวและข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการเรียนรู้ โดยใช้วิจารณญาณในการเลือกใช้สื่อต่าง ๆ ซึ่งจะส่งเสริมให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีคุณค่า น่าสนใจ ชวนคิด ชวนติดตาม เข้าใจง่าย เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง ลึกซึ้งและต่อเนื่องตลอดเวลา

2.3.4 การเทียบโอน

สถานศึกษาต้องจัดให้มีการเทียบโอนผลการเรียน หรือเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียน ให้เป็นส่วนหนึ่งของผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยสถานศึกษาต้องจัดทำระเบียบหรือแนวปฏิบัติเทียบโอนให้สอดคล้องกับแนวทางการเทียบโอนที่สำนักงาน กศน.กำหนด

2.3.5 การวัดและประเมินผลการเรียน

การวัดและประเมินผลการเรียน เป็นกระบวนการที่ให้ได้มาซึ่งข้อมูลสารสนเทศที่แสดงถึงการพัฒนา ความก้าวหน้า ความสำเร็จ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพ เกิดทักษะกระบวนการและค่านิยมที่พึงประสงค์ ซึ่งสถานศึกษาในฐานะเป็นผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษา จะต้องจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียนของสถานศึกษา เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกันและเป็นไปในมาตรฐานเดียวกัน

1) การวัดและประเมินผลรายวิชา เป็นการประเมินผลการเรียนรายวิชา สถานศึกษาต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้ทราบว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์อันเป็นผลเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพียงใด และต้องมีการประเมินผลรวมเพื่อทราบว่าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้หรือไม่อย่างไร ดังนั้นการวัดและประเมินผลจึงต้องใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลายให้สอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

2) การประเมินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต เป็นการประเมินสิ่งที่ผู้เรียนปฏิบัติเพื่อการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม โดยพิจารณาทั้งเวลาการเข้าร่วมกิจกรรม การปฏิบัติกิจกรรม และผลจากการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียนตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

3) การประเมินคุณธรรม เป็นการประเมินสิ่งที่ต้องการปลูกฝังในตัวผู้เรียน โดยประเมินจากกิจกรรมการเรียนรู้ทางด้านการพัฒนาตน การพัฒนางาน การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข การพัฒนาคุณภาพชีวิต การเข้าร่วมกิจกรรม การเรียนรู้ในรายวิชาต่าง ๆ และกิจกรรมในลักษณะอื่น ๆ ที่สถานศึกษาจัดขึ้น เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

4) การประเมินคุณภาพการศึกษานอกระบบระดับชาติ สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนเข้ารับการประเมินคุณภาพการศึกษานอกระบบระดับชาติ ในภาคเรียนสุดท้ายของทุกระดับการศึกษา ในสาระการเรียนรู้ที่สำนักงาน กศน.กำหนด การประเมินคุณภาพการศึกษานอกระบบระดับชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบผลการเรียนของผู้เรียนสำหรับนำไปใช้ในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาระบบต่อไป การประเมินดังกล่าวไม่มีผลต่อการได้หรือตกของผู้เรียน

2.3.6 การจบหลักสูตร

ผู้จบการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในแต่ละระดับการศึกษาต้องผ่านเกณฑ์การจบหลักสูตร ดังนี้

- 1) ผ่านการประเมินและได้รับผลการตัดสินการเรียนตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด ทั้ง 5 สาระการเรียนรู้ และได้ตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดตามโครงสร้างหลักสูตร
- 2) ผ่านกระบวนการประเมินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตไม่น้อยกว่า 200 ชั่วโมง
- 3) ผ่านกระบวนการประเมินคุณธรรม
- 4) เข้ารับการประเมินคุณภาพการศึกษานอกระบบระดับชาติ

7. เอกสารหลักฐานการศึกษา

เอกสารหลักฐานการศึกษาให้ไปตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด สถานศึกษาทุกแห่งต้องใช้เอกสารหลักฐานการศึกษาเหมือนกัน เพื่อประโยชน์ในการสื่อความเข้าใจที่ตรงกันและการส่งต่อได้แก่

- 1) ระเบียบแสดงผลการเรียนรู้
- 2) หลักฐานแสดงวุฒิการศึกษา (ประกาศนียบัตร)
- 3) แบบรายงานผู้สำเร็จการศึกษา

เอกสารหลักฐานการศึกษาอื่น ๆ สถานศึกษาต้องพิจารณาจัดทำเพื่อใช้ประกอบการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตามที่เห็นสมควร เช่น แบบประเมินผลกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต

2.4 บทบาทหน้าที่ กศน.ตำบล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2552) ให้ความหมาย ของคำว่า กศน. ตำบล ว่าเป็นหน่วยจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่ตั้งอยู่ในระดับตำบล/แขวง

หลักการทำงาน กศน. ตำบล ยึดชุมชนเป็นฐานในการดำเนินงานและการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ต้นทุนของชุมชน เช่น อาคาร สถานที่ แหล่งวิทยากร ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม ประเพณี มีการประสานเครือข่ายในชุมชนร่วมจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยส่งเสริม สนับสนุนให้ทุกภาคส่วนในชุมชน/สังคม เข้ามามีส่วนร่วมเป็นภาคีเครือข่ายในการดำเนินกิจกรรม กศน. ตำบล ทั้งในฐานะ ผู้ให้บริการ ผู้รับบริการ มีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหา บูรณาการกระบวนการเรียนรู้และจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน มีคณะกรรมการ กศน. ตำบล ที่เป็นคนในชุมชน ให้การส่งเสริม สนับสนุน ติดตามดูแลและร่วมประเมินผลการดำเนินงาน กศน. ตำบล

วัตถุประสงค์

1. เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้ประชาชนได้รับการศึกษาตลอดชีวิตอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ
2. สร้างและขยายภาคีเครือข่ายในการมีส่วนร่วมการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในชุมชน
3. ส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของภาคีเครือข่าย
4. ประสานและเชื่อมโยงการดำเนินงานจัดการศึกษาร่วมกับหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชน

กศน. ตำบล เป็นหน่วยจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย หรือห้องเรียนของ กศน. อำเภอ/เขต ซึ่งตั้งอยู่ในระดับ ตำบล เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ของ

ประชาชนในชุมชน และพัฒนา กศน. ตำบล เป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชนได้อย่างทั่วถึงและครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ โดยมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1. การบริหารจัดการ

กศน.ตำบล มีบทบาทสำคัญในการจัดและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชน และสร้างสังคมแห่ง การเรียนรู้ในชุมชน โดยมีหัวหน้า กศน.ตำบล เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนและมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงาน กศน.ตำบล ดังนี้

1. บทบาทหน้าที่ของหัวหน้า กศน. ตำบล

1.1. การวางแผน

- 1) จัดทำฐานข้อมูลชุมชน
- 2) จัดทำแผนพัฒนากศน.ตำบล
- 3) จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

2. การจัดและส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

2.1 จัดและส่งเสริม การศึกษานอกระบบ ดังนี้

- 1) การส่งเสริมการรู้หนังสือ
- 2) การศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน - การศึกษาต่อเนื่อง

2.2 จัดและส่งเสริม การศึกษาตามอัธยาศัย - ส่งเสริมการอ่าน

- 1) จัดและพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- 2) บริการข่าวสารข้อมูล และสื่อทุกประเภท
- 3) จัดและส่งเสริม กิจกรรมห้องสมุดประชาชนตำบล ห้องสมุดชุมชน มุมหนังสือบ้าน

3. บริการการเรียนรู้ในชุมชนร่วมกับภาคีเครือข่าย

- 3.1 ศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fixit Center) ร่วมกับ (สอศ.)
- 3.2 ชมรมคุ้มครองผู้บริโภคร่วมกับ(สคบ.)
- 3.3 ศูนย์การเรียนรู้ ICT ชุมชนร่วมกับ(กระทรวงไอซีที)
- 3.4 มุมวิทยาศาสตร์เพื่อชีวิตร่วมกับ (สสวท.)
- 3.5 หน่วยแพทย์เคลื่อนที่ร่วมกับโรงพยาบาลสถานีอนามัย
- 3.6 ธนาคารเคลื่อนที่
- 3.7 การป้องกันบรรเทาสาธารณภัยร่วมกับกรมป้องกันบรรเทาสาธารณภัย
- 3.8 อำเภอเคลื่อนที่ร่วมกับอำเภอ

4. สร้างและพัฒนาภาคีเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชนโดยการประสานขอความร่วมมือจาก

ภาคีเครือข่าย องค์กรชุมชนผู้ผู้ทรงคุณวุฒิ ตลอดจนจรรยาบรรณท้องถิ่น เพื่อร่วมเป็นอาสาสมัคร กศน.อาสาสมัครส่งเสริมการอ่าน เป็นต้น

5. ประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่แผนงาน โครงการ กิจกรรมและผลการดำเนินงานของ กศน.ตำบล ในรูปแบบต่าง ๆ

6. รายงานผลการปฏิบัติงาน

- 6.1 รายงานข้อมูลที่เกี่ยวข้องตามแบบและระยะเวลาที่กำหนด
- 6.2 รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของกศน.ตำบล

2. บทบาทหน้าที่ของ กศน. อำเภอ/เขต ที่มีต่อ กศน. ตำบล
 1. สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายจุดเน้นของสำนักงานกศน.
 2. สนับสนุนงบประมาณตามแผนปฏิบัติงานประจำปีของกศน.ตำบล
 3. จัดซื้อจัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการให้บริการ
 4. พัฒนาหัวหน้า กศน. ตำบล อาสาสมัคร กศน. ตำบล และคณะกรรมการ กศน. ตำบล
 5. ประสานภาคีเครือข่ายเข้าร่วมจัดกิจกรรมระดับตำบล
 6. ร่วมกับกศน.ตำบลจัดกิจกรรมการเรียนรู้
 7. จัดและพัฒนาระบบงานธุรการของกศน.ตำบล
 8. นิเทศติดตามและประเมินผลการดำเนินงานกศน.ตำบล
 9. สรุป วิเคราะห์ ผลการดำเนินงาน กศน. ตำบล ระดับอำเภอ รายงานสำนักงาน กศน.
 10. เสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานในรูปแบบต่าง ๆ
3. บทบาทหน้าที่ของ สำนักงาน กศน. จังหวัด/กทม. ที่มีต่อ กศน. ตำบล
 1. ชี้แจงนโยบายจุดเน้นการดำเนินงาน
 2. สนับสนุนงบประมาณตามแผนปฏิบัติงานประจำปีของกศน.ตำบล
 3. พัฒนาหัวหน้า กศน. ตำบล อาสาสมัคร กศน. ตำบล และคณะกรรมการ กศน. ตำบล
 4. ประสานภาคีเครือข่ายระดับจังหวัดเข้าร่วมจัดกิจกรรมระดับตำบล
 5. จัดและพัฒนาระบบงานธุรการของกศน.ตำบล
 6. กำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงานกศน.ตำบล
 7. เสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานในรูปแบบต่างๆ
4. บทบาทหน้าที่ของ สถาบัน กศน. ภาค ที่มีต่อ กศน. ตำบล
 1. สนับสนุนสื่อการเรียนรู้
 2. ร่วมพัฒนาหลักสูตรการจัดการศึกษาจากระบบ
 3. จัดเวทีแสดงผลงานทางวิชาการระดับภาค
 4. ร่วมพัฒนาครู กศน.ตำบล
5. วิจัยเพื่อการพัฒนาการดำเนินงาน กศน.ตำบล

2.5 การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

การวิเคราะห์เนื้อหาเป็นหลักการเบื้องต้นของการวิจัยในเชิงคุณภาพที่เชื่อในหลักปฏิฐานนิยม หรือการอนุมานแล้วอุปมานั้นทำความเข้าใจแบบเป็นองค์รวม การค้นหาความรู้ที่เป็นจริงจากผู้รู้ ในประเด็นที่ค้นหาคำตอบทำให้ข้อมูลที่ได้เป็นเนื้อหาที่เรียบเรียงเป็นร้อยแก้วเขียนในลักษณะของ เรียงความ เรื่องเล่า ถอดเทปบทสนทนา เนื้อหาจากเอกสาร จดหมายเหตุ ภาพถ่าย แผนที่ วัตถุ

2.5.1 หลักสำคัญในการวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยต้องมีความเชื่อในความจริงที่ปรากฏและเห็นอัตวิสัยแล้วอธิบายเป็นความรู้ที่ปรากฏโดย มีนักวิจัยเป็นผู้ตีความ ดังนั้นการมีความรู้ในทฤษฎีหลักที่ใช้เป็นฐานคิดในการวิจัยจะช่วยให้สามารถ ตีความได้เร็วขึ้น การวิเคราะห์ จะแม่นยำตรงมาก กระบวนการในการตีความเพื่อการวิเคราะห์เนื้อหา จะต้องอ่านเนื้อหาที่เป็นข้อมูลร้อยแก้ว บทถอดเทป จากทุกแหล่งข้อมูลอย่างละเอียดและถี่ถ้วนจน

ตกผลึก และต้องตรวจสอบกับข้อมูลที่ได้จากแหล่งอื่นๆ เช่น วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง งานวิจัยที่ผ่านมาว่าเนื้อความที่ได้มีความสอดคล้องหรือแตกต่างกันอย่างไร หากต้องแยกประเด็นออกมาแล้ววิเคราะห์ว่าเพราะอะไร เช่น เวลาเปลี่ยนแปลง ทศนคติเปลี่ยน ค่านิยมเปลี่ยน ซึ่งจะต้องไม่ใช่ความแตกต่างของผู้ให้ข้อมูลเพราะถือว่าไม่มีความแตกต่างกันเนื่องจากทุกอย่างได้มาตามหลักระเบียบวิธีวิจัย

2.5.2 ขั้นตอนการเตรียมการก่อนการวิเคราะห์ข้อมูล

ประกอบไปด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การอ่านเพื่อจัดหมวดหมู่เนื้อหา
2. ตั้งโครงสร้างปัญหาและหัวข้อต่าง ๆ ที่จะเขียนจำแนกตามบท หัวข้อหลักและหัวข้อรอง
3. จัดหมวดหมู่ข้อมูลตามหัวข้อหลักที่กำหนดไว้แล้วในแต่ละบท อันอาจจะมีการซ้ำกันของข้อมูลได้
4. ดึงข้อมูลจากหัวข้อหลักออกมาจัดหมวดหมู่ข้อมูลตามหัวข้อย่อยต่าง ๆ
5. อ่านเนื้อหาของข้อมูลตามหมวดย่อย แล้วรังสรรค์วิทยาขึ้นมาเป็นปรากฏการณ์ที่ค้นพบ

2.5.3 กระบวนการในการตีความเพื่อการวิเคราะห์เนื้อหา

Thesis>>Antithesis>>Synthesis

Thesis คือ ทฤษฎีหรือองค์ความรู้หลักที่ใช้เป็นฐานในการพิสูจน์

Antithesis คือ ขั้นตอนการสรุปผลที่ได้ว่าขัดแย้งหรือสอดคล้องกับทฤษฎีหรือไม่

Synthesis คือ ขั้นตอน การสังเคราะห์ วิเคราะห์ คิดและตีความ

2.5.4 หลักการตีความ

- 1) นฤมิตนิยม (รังสรรค์วิทยา) ให้ความสำคัญกับความคิดรวบยอดที่สรุปออกมาว่ามีเนื้อหาที่สำคัญที่สุดจากประเด็นที่ปรากฏอย่างไรบ้าง ในการแยกประเด็น อาจจำแนกเป็นข้อๆ ตามเนื้อหา เน้นคำหลัก คำสำคัญ สัญลักษณ์ เครื่องหมาย
- 2) นัยนิยม เป็นการตีความตามความจริงที่คาดว่ามื่อนัยยะหรือสื่อเค้าว่าจะเป็นอย่างไรที่ให้ความหมาย เช่น ตามทฤษฎีคนอ้วนมีโอกาสเป็นโรคหัวใจหลอดเลือดสูง ดังนั้นในการตีความจะพิจารณาถึงนัยยะที่สื่อเค้าถึงความอ้วน

3) สัญลักษณ์ เป็นเนื้อความที่ให้ความหมายไปในทางที่เป็นสัญลักษณ์หรือปรากฏการณ์ที่น่าจะตีความไปตามที่เห็นหรือปรากฏนั้น ยกตัวอย่างเช่น ทฤษฎีว่าด้วยการป่วยเป็นโรคเอดส์ อาการจะ ได้แก่ มีตุ่มดำที่คอ ลำตัว แขน รูปร่างผอม ตัวดำคล้ำ มีสะเก็ดเงินหลุดร่วง ฯลฯ

2.5.5 การตีความ (Interpretation)

ควรมีการเขียนแผนผังเพื่อช่วยในการตีความและวิเคราะห์ ขั้นตอนนี้จะเริ่มทำเมื่อคิดว่าอ่านข้อมูลที่ได้จนตกผลึก ค้นพบว่าข้อมูลหนึ่ง ไม่มีอะไรใหม่ปรากฏขึ้นมาอีก อ่านแล้วพบว่าเนื้อหาที่ได้วนไปวนมาซ้ำอยู่กับที่ จึงวาดแผนผังขึ้นมาเพื่อช่วยในการเขียน ตัวอย่างแผนผัง เช่น

ลักษณะครวัเรือน > ความเชื่อ > การใช้ยาเม็ดคุมกำเนิด

ลักษณะหมู่บ้าน > ความเชื่อ > การเคารพผู้วิเศษ > การรักษาแผนโบราณ > การไม่ยอมรับแผนใหม่

ในการวิเคราะห์และตีความต้องนำความรู้จากทฤษฎี วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนงานวิจัยที่ผ่านมา มาร่วมพิจารณาด้วยทุกครั้ง โดยต้องเขียนผสมผสานเข้าด้วยกันในลักษณะการอ้างอิงและระบุเชิงอรรถ เช่น ใช้คำว่า สอดคล้องกับ คล้ายกับ ขัดแย้งกับ ตอบโต้กับ

หากไม่มีทฤษฎี วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและงานวิจัยที่ผ่านมา มาร่วมบรรยายในลักษณะข้างต้น ผลการวิเคราะห์ในเชิงการบรรยายจะเหมือนกับเรื่องเล่า เป็นการบรรยายข้อมูลที่ขาดการวิเคราะห์ และตีความรายงานจะไม่มีคุณค่า

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพชรชารี สุทธิประภา (2558) วิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ กศน.ตำบล พื้นที่อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ ข้อมูลจากกลุ่มประชากร พบว่ามีส่วนร่วมในการตัดสินใจน้อยเพราะไม่รู้บทบาทในการแสดงความคิดเห็นและขาดทักษะการแสดงความคิดเห็น แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ กศน.ตำบล พื้นที่อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย มีการวางแผนนโยบายร่วมกันอย่างครอบคลุม ส่งเสริมให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจังและสม่ำเสมอ เพื่อรับทราบแนวทางการปฏิบัติงานของ กศน. ตำบล ภาวะความเป็นผู้นำของผู้บริหาร ครู/ผู้สอนในการทำกิจกรรมที่จะส่งเสริมการมีส่วนร่วม มีการชี้แจงบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจนและมีการสนับสนุนการทำงานของแต่ละฝ่ายให้มีการเผยแพร่ต่อสาธารณชนเพื่อสร้างความเชื่อใจและให้สาธารณชนรับทราบ

คณะกรรมการดำเนินงานวิจัยมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครศรีธรรมราช (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อความสำเร็จในระดับปริญญาตรี ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่างปัจจัยสำคัญลำดับ 1 ที่จะช่วยให้สำเร็จการศึกษาได้ คือ ความรับผิดชอบของตนเอง ลำดับ 2 คือ เอกสาร ตำราประกอบการบรรยาย และจากการสำรวจปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า เพศ อายุ สาขา วุฒิที่ใช้สมัครเรียน ส่งผลให้มีความคิดเห็นต่อปัจจัยความสำเร็จการศึกษาที่แตกต่างกัน

ลลิตา สาสาย (2550) ทำวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช โดยวิเคราะห์ในภาพรวมทุกหลักสูตร พบว่า มี 5 ปัจจัย ได้แก่ อายุ พื้นฐานความรู้เดิมและสาขาวิชา รัฐศาสตร์ ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และความเชื่อมั่นในตนเองส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ เมื่อวิเคราะห์แยกทีละหลักสูตร พบว่า อายุส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาตามเวลาหลักสูตรของ นักศึกษาในหลักสูตรปริญญาตรีต่อเนื่อง 2 ปี และ

หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พื้นฐานความรู้เดิมส่งผลต่อการสำเร็จ การศึกษาตามเวลาหลักสูตรของ นักศึกษาในหลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 เจตคติ ต่อมหาวิทยาลัยและการรับรู้เกี่ยวกับมหาวิทยาลัยส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษา ตามเวลาหลักสูตรของนักศึกษาในหลักสูตรปริญญาตรีต่อเนื่อง 3 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 สวนปัจจัยที่เหลือ ไม่พบว่ามีตัวแปรใดส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

พันธ์จิตต์ สีเหนียง (2555) วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลเสียให้นิสิตสาขาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์ เกษตร คณะเกษตรกำแพงแสน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เรียนไม่จบหลักสูตรปริญญาตรีภายใน 4 ปี ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตมีความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้ามกับทัศนคติ เกี่ยวกับวิธีการสอนของอาจารย์ที่เข้าใจยากและสภาพแวดล้อมรอบ ๆ มหาวิทยาลัยที่ทำให้ไม่มีสมาธิ ในการเรียน ขณะที่การจัดทำแผนการเรียนล่วงหน้าสำหรับ 4 ปีมีผลในทิศทางเดียวกับผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนิสิต ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนไม่จบภายใน 4 ปีของนิสิต ได้แก่ แผนการเรียน ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของนิสิต เกรดเฉลี่ยสะสมในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และระบบ การเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยแสดงให้เห็นว่าพื้นฐานในการศึกษาก่อนเข้ามหาวิทยาลัยของนิสิต มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการส่งผลในการเรียนในระดับอุดมศึกษา ซึ่งปัจจัยดังกล่าวเป็นปัจจัยภายใน ตัวผู้เรียนเอง ดังนั้นการกระตุ้นผู้เรียนให้พัฒนาตนเองให้มีเป้าหมาย และวางแผนการเรียนล่วงหน้า สำหรับ 4 ปี โดยอาจารย์ที่ปรึกษา น่าจะมีส่วนช่วยให้นิสิตสามารถพัฒนาตนเองได้ดียิ่งขึ้น

พงษ์เทพ วัฒนาวณิชย์วุฒิ (2554) ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาการจัดการศึกษา กศน. ตำบลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าผู้บริหารควรพิจารณาแก้ไขเร่งด่วนในประเด็นรายด้านและรายการกิจกรรม ดังต่อไปนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการ พบสภาพปัญหา เรื่องเกี่ยวกับอาคาร สถานที่ไม่เพียงพอกับความ ต้องการ หลายแห่งอาคารไม่เป็นเอกเทศ จำนวนครูไม่เพียงพอ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมไม่นำไปขยาย ผลและมีการเปรียบเทียบของประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรมของ กศน.ตำบล 2) ด้านกิจกรรมหลักของ กศน. ตำบล พบสภาพปัญหาเรื่องเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในพื้นที่ด้านการให้บริการสืบค้นข้อมูล ทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไม่สามารถให้บริการได้อย่างทั่วถึง เนื่องจากขาดคอมพิวเตอร์ที่มีคุณภาพ การเบิกงบประมาณในการจัดกิจกรรมได้น้อยมากในแต่ละครั้ง บุคลากร กศน.ตำบลไม่ได้ทำการสอน ต้องทำงานให้ กศน. จังหวัด และประชาชนให้ความสำคัญน้อยในกิจกรรมสายสามัญ 3) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนพบสภาพปัญหาเรื่องเกี่ยวกับทำงานที่ซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่นและการส่งเสริม ด้านอาชีพทำไม่ต่อเนื่อง 4) ด้านการนิเทศติดตามและรายงานผลพบสภาพปัญหาเรื่องเกี่ยวกับ เจ้าหน้าที่ไม่ค่อยสนใจนิเทศติดตามงานและการรายงานผลยังขาดรูปแบบของการรายงานที่เป็นไป ในทิศทางเดียวกัน

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา กศน. ของเพชรชารี สุทธิประภา ทำให้ทราบว่า การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ กศน. ตำบล ต้องส่งเสริมให้ผู้บริหาร ครู และผู้สอน

มีภาวะผู้นำ เพื่อทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายและมีการชี้แจงบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจน ส่วนงานวิจัยของ พงษ์เทพ วัฒนาวณิชย์วุฒิ ทำให้ทราบว่าสภาพปัญหาของการจัดการศึกษากศน. ตำบล ได้แก่ อาคาร สถานที่ไม่เพียงพออินเทอร์เน็ตไม่สามารถให้บริการได้อย่างทั่วถึง งานด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชนพบว่ามีการทำงานที่ซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่น นอกจากนี้พบว่าเจ้าหน้าที่ไม่ค่อยสนใจในทิศติดตามงานอีกด้วย

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ทำให้สำเร็จการศึกษา ของงานวิจัยของคณะ กรรมการดำเนินงานวิจัยมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่พบว่าปัจจัยที่ช่วยให้สำเร็จการศึกษาได้ คือ ความรับผิดชอบของตนเองและลำดับต่อมาคือ เอกสารและตำราประกอบการบรรยาย ส่วนงานวิจัยของ ลลิตา สาสาย ทำให้ทราบว่า ปัจจัยที่ส่งผลการสำเร็จการศึกษา ประกอบด้วย อายุ พื้นฐานความรู้เดิม และเจตคติรวมถึงการรับรู้ต่อสถานศึกษา นอกจากนี้งานวิจัยของ พันธุ์จิตต์ สีเหนียง ทำให้ทราบว่าปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการไม่จบการศึกษาภายใน 4 ปี ของนิสิต ได้แก่ แผนการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของนิสิต เกรดเฉลี่ยสะสมในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และระบบการเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย ส่วนสิ่งที่ช่วยให้สำเร็จการศึกษาตามกำหนดเวลาได้มากขึ้น คือ การจัดทำแผนการเรียนล่วงหน้าสำหรับ 4 ปี

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ กศน.ตำบล ของเพชรซารี สุทธิประภา และปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อการสำเร็จการศึกษา ของคณะกรรมการดำเนินงานวิจัยมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครศรีธรรมราช รวมทั้งปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จการศึกษา ของลลิตา สาสาย ผลที่ได้จากการวิจัยเกี่ยวกับ ปัจจัยที่ส่งผลเสียให้เรียนไม่จบหลักสูตรภายในกำหนดเวลา ของพันธุ์จิตต์ สีเหนียง และสภาพปัญหาการจัดการศึกษา กศน. ตำบล ของพงษ์เทพ วัฒนาวณิชย์วุฒิ มาสรุปรวมเป็นแนวทางในการกำหนดข้อคำถามของแบบสัมภาษณ์ครั้งนี้

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี